

Jövő januártól már lesznek elérhető uniós pályázatok

Lezárult az Új Magyarország fejlesztési terv operatív programjainak társadalmi vitája, az elkészült tervezetet nemsokára Brüsszelben tárgyalják majd az illetékesek. Bár a véleményezés és elfogadás procedúrája hónapokig is eltarthat, Bajnai Gordon fejlesztéspolitikai kormánybiztos bízik benne, hogy az első támogatási ablakok már januárban megnyílhatnak.

FORRÁS MUNKA

Az Új Magyarország fejlesztési terv fogadtatásáról és a társadalmi szervezeteknek az operatív programokkal kapcsolatos véleményéről kérdeztük Bajnai Gordon fejlesztéspolitikai kormánybiztost.

- Az Új Magyarország fejlesztési terv társadalmi egyeztetése már korábban lezárult, a kormány jóváhagyása után november elején megküldték Brüsszelbe az anyagot. Ezzel kapcsolatban mintegy hatszáz szervezettől kaptunk véleményt, amelyek zöme a határidő lejártának napján – sőt néhány utána – érkezett be hozzánk. Az Új Magyarország fejlesztési tervhez kapcsolódó operatív programok társadalmi egyeztetése ezzel szemben csak néhány napja fejeződött be. Ezek a fejlesztéspolitikai dokumentumok már jóval izgalmasabbak, mint maga a fejlesztési terv, hisz ágazati és regionális szinten fogalmazzák meg azt, hogy a 2007 és 2013 között hazánkba érkező, csaknem hétezer milliárd forintnyi fejlesztési forrást milyen arányban és mire fordítsuk. A reakciók számát azonban nem tudom pontosan megmondani, mivel a legtöbben itt is az utolsó pillanatra hagyták a reagálást, szakmai észrevételt. Az egyeztetés célja, hogy közösen talán bölcsebbek lehetünk, hiszen a mi budapesti irodáinkból nagyon nehéz megítélni, mit kell építeni, fejleszteni az ország különböző részein. Ugyanakkor természetesen nem minden javaslat kerül automatikusan be a programba. Azt ugyanis látni kell, hogy itt különféle érdekek, lobbik feszülnek egymásnak, amelyek sok esetben kizárják egymást. Viszont minden javaslatot feldolgozunk, és elsősorban szakmai szempontból megnézzük, mi hasznosítható belőlük. Mindazt, ami azt szolgálja, hogy a fejlesztési prioritások megvalósuljanak, örömmel beépítjük a programba, de csak ezért nem puhítjuk fel. Persze nemcsak a társadalmi egyeztetés eredményeit építjük be a stratégiába, hanem mi magunk is tovább dolgozunk az anyagon.

- Mi változott az Új Magyarország fejlesztési terv operatív programjaiban a 2004-2006-os időszakban megszokott rendszerhez képest? Milyen új prioritások kerültek bele?

- Teljesen megváltozott az operatív programok felépítése a 2004-2006 között megszokott struktúrához képest. Az eddigi egy regionális program helyett minden régió kapott egy külön címet, így rögtön hét program lett belőle, de külön fejezetet nyitottunk az államreformoknak is. Belső tartalmában nagyon erősen módosul a humánerőforrás-fejlesztési csomag, amelynek a neve is megváltozott, így Társadalmi megújulás, valamint Társadalmi infrastruktúra Operatív Program néven lesz elérhető 2007-től. Mint az már sok helyen megjelent, a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program nemcsak nevében változik – Gazdaságfejlesztés Operatív Programmá - , hanem tartalmában is, hiszen az eddig ismert vissza nem térítendő támogatások mellett megjelennek majd a visszatérítendő támogatási formák is. Összesen 15 operatív programot alakítottunk ki, amelyből 14-et bocsátottunk társadalmi vitára.

- Jó, hogy említi a visszatérítendő támogatásokat. Már tavasszal elhangzottak a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium berkeiből olyan hangok, amelyek szerint az első nemzeti fejlesztési tervben megismert vissza nem térítendő támogatások helyét átveszik majd a visszatérítendő támogatások, amelyekből több céget szeretnének segíteni, ezzel is szélesítendő a támogatotti kört.

- Nem "vagy-vagy", kérdések ezek, hanem „és” típusúak. Lesznek klasszikus támogatásjellegű formák, amelyekre vonatkoznak az unió támogatási szabályai. Ezeket arra szeretnénk használni, hogy bizonyos, magyar gazdaságot korszerűsítő-fejlesztő folyamatokat támogassunk. Ezekért az „ingyenpénzekért” cserébe azt szeretnénk kapni, hogy olyan folyamatok induljanak be a

gazdaságban, mint a korszerű technológiák behozatala vagy a már meglévő technológiák innovatív továbbfejlesztése. Ezek a technológiák összekapcsolhatnák a magyar kis – és középvállalatok hálózatát korszerű csúcstechnológiai eszközök segítségével a nagyvállalatokkal vagy éppen az egyetemi kutatóbázisokkal. De ezek a támogatások segítenek majd az informatika mélyebb bevitelében is a kis- és középvállalkozásokba, vagy akár a piacra jutásban a szektor tagjainak. Vagyis egyfajta struktúrapolitika valósul meg a vissza nem térítendő támogatások terén. A visszatérítendő támogatások szétszótása az unió Jeremie-programja - Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises, azaz közös európai források a mikro-, és középvállalkozások részére – keretében valósulna meg, amelynek értelmében hitel -, tőke- és garanciatípusú támogatásokkal tudjuk segíteni a vállalkozásokat. Az ebbe a körbe tartozó pénzügyi segítségek idővel természetesen visszafizetendőek, például akkor, amikor egy induló vállalkozás bankképes méretűvé növi ki magát, és a támogatási összeget lecseréli bankhitelre, vagy amikor a kezdeti időszakban kapott kockázati tőkét öt-nyolc év múlva kivásárolja. Ezeket a piaci viszonyokhoz képest rendkívül kedvező futamidővel és kamatokkal kínáljuk majd a vállalatoknak. Az a cél, hogy szélesítsük azt a mikro-, kis- és középvállalkozói bázist, amelyen a magyar gazdaság nyugszik. Egyrészt ugyanis nem elég széles az elérhető bázis, ha a ténylegesen működő vállalkozásokat nézzük, másrészt a találkozási pontok, a kapcsolódások hálójában egyes helyeken igencsak vékony. Például segítség nélkül nagyon nehezen tud egy kisvállalkozás a nagy társaság beszállítójává válni, vagy éppen egy középvállalkozás az európai piacokra kijutni. Ezekkel az ösztönzőkkel nem egy-egy ágazatot kívánunk támogatni, hanem az egész kis- és középvállalkozói szektort. Szeretnénk ezen felül elérni, hogy a támogatások valóban ott, azokban a régiókban, kistérségekben hassanak leginkább, ahol arra a legnagyobb szükség van.

- Az első nemzeti fejlesztési terv operatív programjainak végrehajtását számtalan kritika érte: túl bürokratikus, túl sok hivatal vesz benne részt, akadozik az elbírálás és a kifizetés, túl sok garanciát kérnek a vállalkozásoktól. Hogyan építették be ezeket a kritikákat az új rendszer kialakításakor?

- Sosem lesz olyan rendszer - kivéve az azonnali teljes körű osztogatást -, amire ne mondaná valaki azt, hogy nehézkes. Ugyanakkor én is úgy gondolom, hogy jelentős egyszerűsítést, deregulációt, „ügyfélbarátabb” megközelítést kell alkalmaznunk, ha el akarjuk érni a kívánt hatást. Gyökeresen át fogjuk alakítani, az elosztási rendszert. Egyrészt létrehozunk a Magyar Fejlesztési Bank hatáskörén belül egy vállalkozás támogatási rt.-t, amely az összes eddigi ilyen jellegű tevékenységet magába olvasztja. Ezzel elérhetjük, hogy egyablakos rendszerben tudjuk a vállalkozásoknak szolgáltatásainkat, támogatásainkat kínálni, ami jelentősen leegyszerűsíti a vissza nem térítendő pályázati pénzek elérését. A visszatérítendő támogatások esetében pedig szeretnénk bevonni a munkába a piaci alapon működő hitel-, tőke- és garanciatársaságokat ezekbe a programokba, hiszen ezek jóval hatékonyabban találják meg a megfelelő ügyfélkört, mint ha az állam maga állna neki keresgélni. Nem versenyezni akarunk a pénzpiaci szereplőkkel, hanem számukra is üzleti lehetőséget kínálva igénybe venni a segítségüket, hogy új termékeket juttassunk el a piacra, ami szélesítheti a kedvezményezett kört. Ez egyúttal nekünk is komoly hasznot jelent, hisz akár egy bankfiókban vagy egy helyi vállalkozásfejlesztési kirendeltségnél is el lehet érni ezeket a támogatásokat. Így olyan – akár családi – vállalkozásokat is elérhetünk, amelyeknek korábban semmiféle esélyük nem volt támogatási pénzek elérésében. Az általunk nyújtandó – például garanciális – termékek összességében sok ezer milliárd forintnyi pluszforrást hozhatnak majd a gazdaságnak, ha jól végezzük a dolgunkat.

- - A vállalkozásokat azonban azt hiszem, mégiscsak az érdekli a legjobban, mikor pályázhatnak végre az Európai Unióból érkező forrásokra...

- December elejére szeretnénk leadni Brüsszel számára az operatív programok tervezetét, az ottani hivatalos reakciók azonban még hónapokig eltarthatnak. Fokozatosan, ahogy jönnek az uniótól a jóváhagyások, indítjuk be a programjainkat. Januárban már lesznek elérhető források, és nagyon remélem, hogy a jövő év első felében minden tervünket át tudjuk ültetni a gyakorlatba. Az unió által elfogadott terv természetesen nem kőbe vésett szabály lesz, ha látjuk, hogy valami jól megy, oda több forrást összpontosítunk, más területeken pedig, ha nem működik az általunk elképzelt rendszer, változtatni fogunk a konstrukción. Nekünk nem a tökéletes rendszert kell szállítanunk januárra, hanem el kell indítanunk programokat, és képesnek kell lennünk hét éven keresztül rugalmasan és átláthatóan üzemeltetni őket.